

”Hyödyllistä ajanhukkaa” Kaksikieliseen yliopisto-opiskeluun liitettyjen väittämien dynamiikkaa

---

*Nina Pilke
Pohjoismaiset kielet
Vaasan yliopisto*

I denna artikel sätts tvåspråkig höskoleutbildning i fokus. Syftet med undersökningen är att reda ut hur studenter vid Vasa universitet förhåller sig till 1) tvåspråkig utbildning med tanke på de egna färdigheterna i svenska språket och 2) att studera tvåspråkigt (finska-svenska). Materialet består av 255 svar på en elektronisk enkät som skickades ut våren 2010. I denna delstudie analyseras svar på två öppna frågor: ”Att studera på två språk (finska-svenska) skulle med tanke på mina kunskaper i svenska vara”...och ”Att studera på två språk känns...”. Analyserna tar fasta på det känslomässiga i svaren via emotiva uttryck och arbetsrelaterade värdebegrepp. Resultaten visar att ca 65 % av studenterna förhåller sig positivt till tanken att utveckla färdigheterna i svenska via en tvåspråkig utbildning. För dem utgör språkkunskaperna ett användbart värde som har marknadsvärde på den framtida yrkeskarriären.

Avainsanat: kaksikielinen korkeakoulutus, kielitaito, tunne

1 Johdanto

”Kieli on läsnä kaikessa opetuksessa, eikä sitä pitäisi nähdä pelkästään erillisenä oppiaineena” toteavat Alanen ja Bärlund (2011: 11) Kielikoulutuspolitiikan verkoston uudessa esitteessä. Rajat kielen ja aineopetuksen välillä ovatkin muuttumassa kielen ja sisällön yhdistävien opinto-ohjelmien yleistymisen myötä. Ajatus muulla kuin äidinkiellällä opettamisesta ei ole uusi, sillä jo 1989 Opetusministeriön asettaman työryhmän kantana oli, että kieltenopetusta voitaisiin Suomessa tehostaa integroimalla kieli- ja sisältöaineita joko osittain tai kokonaan. Vuodesta 1991 kunnat ja koulut ovat saaneet tarjota vieraskielistä opetusta kaikissa kouluaineissa. (Takala, Marsh & Nikula 1998: 141) Tutkimusta ainesisällön ja kielen välisestä yhteydestä oppimisessa on kuitenkin vielä suhteellisen vähän ja niissä on pääasiassa keskitytty mittamaan opiskelijoiden englannin kielen taitotasoa ennen koulutusta ja sen jälkeen (ks. esim. Airey 2009: 24; 2006). Useimmat kaksikielistä koulutusta koskevat kyselytutkimukset käsittelevät aihetta peruskouluopetuksen osalta opettajan tai oppilaiden vanhempien näkökulmasta (ks. esim. Krashen 1996).

Vaasassa on puhuttu pitkään eri korkeakouluyksiköiden välisestä yhteistyöstä ja elävän kaksikielisyyden hyödyntämisestä koulutussektorilla. Tällä hetkellä kaksikielisiä tutkintoja kieliparissa suomi-ruotsi voi suorittaa Vaasan ammattikorkeakoulussa (Liiketalous ja matkailu -yksikkö) sekä Helsingin yliopiston Vaasassa toteutettavassa juristikoulutuksessa. Myös Vaasan yliopiston, Svenska Handelshögskolanin ja Åbo Akademin opiskelijoilla on mahdollisuus Joo-sopimuksen kautta opiskella eri yksiköiden tarjoamia yksittäisiä kursseja ja laajempia kokonaisuuksia, mutta systemaattista tutkintoihin sisäänrakennettua järjestelmää ei näiden yksiköiden välillä tällä hetkellä ole olemassa.

2 Tavoite, menetelmät ja aineisto

Tämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten suomenkielisen Vaasan yliopiston opiskelijat suhtautuvat

1. kaksikieliseen koulutukseen ruotsin kielen taitonsa pohjalta (kielitaito)
2. ajatukseen kahdella kielellä opiskelusta (koulutus)

Kvantitatiivisen analyysin lähtökohtana ovat emotiivisten ilmausten avulla kuvatut positiiviset ja negatiiviset tunteet sekä näiden tunteiden välinen vuorovaikutus kielitaitoon ja koulutukseen liitettyjen tunneilmausten osalta. Kvalitatiivinen analyysi kohdentuu puolestaan professionaalisuuteen liitettäviin käyttökelpoisiin arvoihin. Vastausten voi olettaa heijastelevan tunteiden ja arvojen kautta tietystä määrin vastaajien tapaa yhdistää affektiivista ja kognitiivista tietoa toisiinsa ns. tunneälyn pohjalta. Tutkimus pyrkii vastaamaan kysymykseen ”kuinka moni Vaasan yliopiston opiskelijoista on avoin mahdollisuudelle kehittää ruotsin kielen taitoa kaksikielisen koulutuksen kautta?”

Vaasan yliopistossa toteutettiin keväällä 2010 opiskelijoille suunnattu kysely kaksikielisen korkeakoulutuksen (suomi – ruotsi) mahdollisuuksista ja haasteista. Tämä artikkeli keskittyy kyselylomakkeen kahden avoimen kysymyksen vastauksiin. Toinen kysymyksestä (K1) lähestyy kaksikielistä koulutusta kielitaidon näkökulmasta (*Kahdella kielellä opiskeleminen olisi ruotsin kielen taitoni kannalta...*) kun taas toinen (K2) yhdistää kahdella kielellä opiskelemisen tunteisiin (*Kahdella kielellä opiskeleminen tuntuu*

minusta...). Kyselytutkimukseen saatiin vastauksia yhteensä 298 kappaletta. Tässä osatutkimuksessa pääaineena ruotsia opiskelevat (15 % vastaajista) eivät ole mukana, joten vastaajia on 255. He edustavat kaikkia neljää yliopiston koulutusala: humanistinen (36 %), kauppatieteellinen (35 %), teknillinen (11 %) ja yhteiskuntatieteellinen (18 %). Äidinkieleltään suomenkielisiä vastaajia on tutkitussa aineistossa 93 %, ruotsinkielisiä 6 % ja muita 1 % (puola, viro, venäjä). (Ks. lähemmin Angervo 2011; Pilke & Angervo 2011.)

Tutkimus kuuluu tutkimusryhmä BiLingCon vuonna 2010 käynnistämään hankkeeseen *Kaksikielisyys ja monikulttuurinen Suomi – hyviä käytänteitä ja tulevaisuuden haasteita* (Kamoon). Kamoon-hankkeen tavoitteena on selvittää, minkälaiset vuorovaikutuksen toimintakulttuurit ja toimintamallit parhaiten tukevat organisaatioiden kaksikielisyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa. (BiLingCo 2011.)

3 Kielitaito käyttökelpoisten arvojen ja tunneälyn valossa

Sajavaaran, Luukan ja Pöyhösen (2007: 34–35) mukaan kielitaito nähdään tänä päivänä välineenä, jonka avulla yksittäinen kielenkäyttäjä pääsee mukaan vuorovaikutustilanteisiin, sekä mahdollisuutena, jonka avulla hän voi rakentaa täysipainoisen tulevaisuuden kannalta relevanttia osaamiskokonaisuutta. Kielitaidon kehittämistä on mahdollista tarkastella eettisten arvojen kautta, jotka ovat osa ihmisten (ja organisaatioiden) uskomusjärjestelmää ja jotka siten ohjaavat mm. päätöksentekoa ja yksilön suorituksia (vrt. Viinamäki 2008). Eettiset arvot voidaan jakaa kolmeen kategoriaan: yleiset universaalit arvot (esim. demokratia, korruptoitumattomuus), halutut hyveelliset arvot (esim. kohteliaisuus, palveleminen) ja käyttökelpoiset arvot (esim. muutoshalukkuus, yhteistyökyky), jotka ovat sidoksissa tiettyyn päätöksentekotilanteeseen (Salminen 2010: 15–16). Tässä tutkimuksessa kiinnostaviksi nousevat viimeksi mainitut eli käyttökelpoiset arvot työelämäsidoituneen osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Jos vastaaja näkee kielitaidon kehittämisen kaksikielisen koulutuksen kautta tavoiteltavana ja toteutettavissa olevana mahdollisuutena, tulee siitä hänelle käyttökelpoinen arvo. Kielitaito nähdään tällöin tavoiteltavana eli sillä on yksilölle myös markkina-arvoa (Bourdieu 1995).

Nykytiede näkee järjen ja tunteet ilmiöinä, jotka ovat riippuvaisia toisistaan. Voidaan jopa väittää, että järki kutistuu tai sitä ei edes ole olemassa ilman tunnetta ja että tunteen ja järjen yhteistyö lisää luovuutta. (Rose 2009; Aalto-Setälä & Saarinen 2007: 65; Saarinen 2001.) Tunteet voidaan filosofian näkökulmasta nähdä mentaalisina tiloina (mental states) tai mentaalisina toimintoina (mental acts) eli kokemuksina, jotka kohdentuvat johonkin (Filosofilexikonet 1997: 16). Tässä tutkimuksessa tunteet nähdään toimintoina, joiden tunnuspiirteenä on tietty kognitiivinen sisältö eli tietty tietoinen käsitys ulkomaailmasta. (Kenny 1963; *Stanford Encyclopedia of Philosophy*). Kyselyyn vastanneet opiskelijat ovat kirjanneet ajatuksensa kielitaidosta ja kaksikielisestä koulutuksesta lomakkeelle tietoisena ajattelutyön tuloksena, joten tunteet voidaan nähdä tässä kontekstissa toimintana. Tässä yhteydessä mielenkiintoinen on myös tunneälyn käsite (emotional intelligence, EQ), joka määritellään muiden kykyjen toteutumista sääteleväksi metakyvyksi. Tunneälyn ominaispiirteitä ovat mm. itsehillintä, innostus sekä vuorovaikutteinen kyky ymmärtää toisten tunteita ja näkökulmia. (Goleman 1999.) Akateemisen asiantuntijan voi yleisesti olettaa kehittävän tunnetaitojaan ennemmin relativistisen sekä–että–ajattelun tai eri ajattelutapojen puutteet kyseenalaistavan dialektisen ajattelun kuin mustavalkoiseen joko–tai–ajattelun pohjalta (vrt. Kallio & Liitos 2009).

Kielellisesti tunnetta voi kuvata emotiivisten ilmausten avulla, joilla on joko positiivinen (esim. *kiinnostava*) tai negatiivinen (esim. *turha*) lataus. Osassa ilmauksia tunnelataus on sisäänrakennettu (esim. *hyvä*) kun taas toiset saavat merkityksensä käyttökontekstissaan (*kaikki energia menisi ruotsin opettelemiseen*). (Vrt. Andersson & Furberg 1977: 132; Hedquist 1978: 126–128; Cassirer 1979: 99–100; Pilke 2010.)

4 Kielitaitoon ja kahdella kielellä opiskeluun liitetyt tunteet aineistossa

Tutkitussa aineistossa kielitaitoa ja sen kehittymistä kartoittavan avoimen kysymyksen vastaukset yhdistyvät useimmiten positiiviseen tunnelataukseen (66 % vastauksista), kun taas vastaavasti kaksikielistä opiskelua kartoittavan kysymyksen vastauksissa negatiivinen tunnelataus muodostaa suurimman kategorian (41 %). Sekä taidon että opiskelun osalta molemmat lataukset yhdistävä positiivisnegatiivinen tunnelataus

näyttäisi myös muodostavan merkittävän kategorian (23 % / 28 % vastauksista). Katso taulukko 1.

Taulukko 1. Vastausten tunnelataus (%)

Vastauksen tunnelataus	Kielitaito (N=211)	Kaksikielinen opiskelu (N=216)
Positiivinen	66	31
Negatiivinen	11	41
Positiivisnegatiivinen	23	28
Nollavastaus	1	-

Nollavastaukseksi taulukossa 1 on luokiteltu kaksi vastausta (1 %), joissa oma mustavalkoinen ajattelu näyttäisi estävän paitsi kysymykseen vastaamisen (*Provoisoiva kysymys. Kuka näitä oikein kirjottaa?*) myös kieltävän toistenkin oikeuden ja mahdollisuuden kehittää kielitaitoa kaksikielisen koulutuksen kautta (*Johdatteleva kysymys, kaksikielistä koulutusta ei tarvita*). Taidon osalta positiivisen tunnelatauksen sisältävät vastaukset käsittävät kielitaidon paranemiseen (*kehittävää; järkevää; suuri mahdollisuus oppia kieltä paremmin*) sekä lähtötasoon liitettäviä emotiivisia ilmauksia (*helppoa*). Negatiivisen tunnelatauksen sisältävissä vastauksissa puolestaan painottuu alhainen lähtötaso (*mahdotonta, sillä alkutaso on liian heikko*), aika (*ajanhukkaa; opiskeluita hidastavaa*) ja vaiva (*todella vaikeaa ja vaivalloista*). Vajaa neljäsosa kielitaitoa koskevista vastauksista luokituu sisällön perusteella positiivisnegatiiviseksi eli niissä on mukana sekä positiivinen että negatiivinen lataus (1) ja usein ajattelua avaavaa dialektista pohdintaa (2, 3):

- (1) kehittävää, mutta raskasta
- (2) hankalaa, mutta olisin kyllä avoin sille, mikäli ohessa olisi enemmän ruotsin kielen opetusta
- (3) erittäin hyvää, sillä kielitaitoni on heikko. Toisaalta se hidastaisi opiskelujani ja voisi tehdä niistä vähemmän mielekkäämpää

Kaksikieliseen opiskeluun liitetyt positiiviset tunteet liittyvät motivaatioon, kiinnostukseen ja aineelliseen ja henkiseen kehittymiseen (*motivoivalta, tuo mukavaa vaihtelua; houkuttelevalta; kiinnostavalta; edistykselliseltä*). Negatiivisesti latautuneissa vastauksissa korostuu ajatuksen vieraus, jopa pelottavuus (*utopistiselta ajatukselta; sydänjuuria kylmävältä; painajaiselta*). Reilu neljännes vastauksista sijoittuu luokkaan

*”Hyödyllistä ajanhukkaa”
Kaksikieliseen yliopisto-opiskeluun liitettyjen väittämien dynamiikkaa*

positiivisnegatiivinen. Näissä vastauksissa positiivinen ja negatiivinen lataus ovat useimmiten syy-seurauksellisesti riippuvaisia toisistaan:

- (4) mielenkiintoiselta ja haastavalta, vaikkakin myös kovin työläältä vaihtoehdolta. Toisaalta uskon sen varmasti olevan kaiken sen työn arvoista
- (5) vaikealta, mutta palkitsevalta ja sen takia houkuttelevalta

Taulukossa 2 on esitetty kielitaitoon ja opiskeluun liittyvien vastausten välinen tunnedynamiikka eli se onko vastausten tunnelataus lomakkeella sama vai eri ja kuinka suuren osuuden kukin vastauspari aineistossa muodostaa.

Taulukko 2. Vastausten dynamiikkaa

Kielitaito	Kaksikielinen opiskelu	%
Positiivinen	Positiivinen	27
Negatiivinen	Negatiivinen	10
pos-neg	pos-neg	5
Positiivinen	Negatiivinen	17
Positiivinen	pos-neg	23
Negatiivinen	positiivinen/pos-neg	1
pos-neg	Positiivinen	4
pos-neg	Negatiivinen	13

Taulukosta 3 löytyy numeerinen vastaus alussa esitettyyn tutkimuskysymykseen siitä, miten avoimia Vaasan yliopiston opiskelijat ovat kaksikieliselle kieliparissa suomi-ruotsi toteutettavalle koulutukselle. Vastauspari negatiivinen-negatiivinen (10 %) kokonaisuudessaan sekä osittain parit positiivisnegatiivien-negatiivinen (13 %) ja positiivinen-negatiivinen (17 %) muodostavat ryhmän, joka ei kaksikieliseen koulutukseen liittyvän negatiivisen tunnelatauksen vuoksi ole ko. koulutuksen potentiaalisin kohde-ryhmä. Kahden viimeksi mainitun parin sisällä on myös sellaisia vastauksia, jotka voi tunnelatauksen perusteella luokitella koulutusta puoltaviksi. Esimerkissä 6 opiskelija suhtautuu kielitaitonsa kehittämiseen positiivisnegatiivisesti ja kaksikielinen koulutus tuntuu hänestä hankalalta. Esimerkissä 7 taitokysymyksen vastaus on positiivisesti latautunut ja opiskelu tuntuu opiskelijasta haastavalta ja vaikealtakin.

- (6) hyödyllistä, mutta työlästä (K1) – hankalalta (K2)
- (7) hyödyllistä, sillä työskentelen kaksikielisellä työpaikalla (K1) – haastavalta ja myös vaikealta. Lisäresursseja tarvittaisiin (K2)

Haasteellisuutta ja vaikeutta ei voi pitää estävinä ja haitallisina piirteinä kun on kyse yliopistokoulutuksesta. Näin ollen arvioin, että kaiken kaikkiaan noin 65 % Vaasan yliopiston opiskelijoista on valmis kokeilemaan mahdollisuutta opiskella kaksikielisesti.

Taulukosta 2 ilmenee, että suurimman ryhmän aineistossa muodostavat sekä kielitaidon että opiskelun osalta positiivisesti latautuneet vastaukset (27 %). Seuraavaksi suurin ryhmä on kielitaidon osalta positiivisesti latautuneet ja opiskelun osalta positiivis-negatiivisesti latautuneet (23 %) vastaukset. Kolmanneksi suurin ryhmä ovat ne vastaukset, joissa taito on positiivisesti ja opiskelu negatiivisesti latautunut (17 %). Nämä kolme ryhmää muodostavat vajaat 70 % kaikista vastauspareista tutkitussa aineistossa. Seuraavassa luvussa katsotaan tarkemmin näitä kolmea ryhmää kielitaidon kehittämiseen liitetyistä käyttökelpoisista arvoista lähtien.

5 Käyttökelpoiset arvot aineistossa

Opiskelijoiden työelämäsuuntautuneisuus ja kielitaidolle asetettu markkina-arvo siinä kontekstissa painottuu osassa vastauksia. Kun ruotsin kielen taito nähdään osana tulevaa oman tieteenalan osaamista ja hallintaa, kielitaito nousee käyttökelpoiseksi arvoksi, jota voidaan kehittää kaksikielisen koulutuksen kautta. Jos taas ruotsin kielen taitoa ei nähdä suoraan merkityksellisenä osana omaa akateemista osaamista, ei se myöskään muodostu koulutuksen kautta tavoiteltavaksi ja saavutettavaksi käyttökelpoiseksi arvoksi. Katso taulukko 3.

*”Hyödyllistä ajanhukkaa”
Kaksikieliseen yliopisto-opiskeluun liitettyjen väittämien dynamiikkaa*

Taulukko 3. Kolme aineistoesimerkkiä kielitaidon ja kaksikielisen opiskelun dynamiikasta työelämän kannalta

DYNAMIIKKA	KIELITAITO	KAKSIKIELINEN OPISKELU
Positiivinen -positiivinen	erittäin kehittävää ja auttaisi huomattavasti selviytymään työ-elämässä	kiinnostavalta mahdollisuudelta, johon Vaasan yliopiston pitäisi ehdottomasti tarttua
Positiivinen -pos-neg	hyödyllistä tietenkin	jokseenkin merkityksettömältä, sillä en aio hakeutua suomenruotsalaiselle alueelle töihin. Tietenkin se on aina valtti, mitä useampaa kieltä hallitsee.
Positiivinen -negatiivinen	hyväksi suulliselle ja kirjalliselle taidolle	tarpeettomalta ottaen huomioon tulevaisuuden tavoitteeni

Työelämärelevanssi ja kielitaidon erillisuus kontra sidoksellisuus niin sanottuihin sisältöaineisiin verrattuna jakaa mielipiteitä tutkitussa aineistossa. Osa eriyttää kielen ja kielenopetuksen omaksi ilmiökseen (8), kun taas toiset näkevät kielen välineenä ja osana laajempaa viestintätilannetta (9, 10):

- (8) haitallista, koska asiat sekoittuisivat. Ruotsia opiskellaan ruotsin kielen kursseilla, sitä ei pidä sekoittaa käytännön opintoihin
- (9) miellyttävää ja TEHOKASTA koska huomio kiinnitettäisiin opetuksen sisältöön opetuskielen sijasta
- (10) Kielipalvelut eivät mielestäni paras taho opettamaan talousruotsia, vaan ruotsinkielinen materiaali pitäisi nimenomaan sisältyä kauppätieteen kursseille. Kielipalveluissa ei keskitytä yrityksestä huolimatta kokonaisuuden ymmärtämiseen, vaan takerrutaan yksittäisiin termeihin, kieliopin koukeroihin [...] Itse opiskelen henkilöstöjohtamista ja epäilisin, että pohjoismaalainen elämäntyyli vaikuttaa siihen, että ruotsinkieliset tutkimukset olisivat varmaan hyödyllisempää luettavaa osin, verrattuna yhdysvaltalaisiin

Opiskeltava ala näyttäisi vaikuttavan siihen, nähdäänkö kaksikielisen koulutuksen kautta kehitettävä ruotsin kielen taito käyttökelpoisena arvona vai ei. Tekniikan alalla englannin kieli nousee tutkitussa aineistossa myönteisenä vahvemmin esiin kuin kolmella muulla (*turhalta, koska tekniikassa ainoa osattava kieli äidinkielen lisäksi on englanti*).

6 Lopuksi

Kielitaitoa ja kahdella kielellä opiskelua koskeva tutkimukseni osoittaa, että positiivisten ja negatiivisten tunteiden välinen dynamiikka näyttäisi olevan monisäikeistä ja tunneaspektien huomioiminen mahdollista koulutusta suunniteltaessa on merkityksellistä. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että noin 65 % Vaasan yliopiston opiskelijoista suhtautuu positiivisesti ruotsin kielen taidon kehittämiseen kaksikielisen koulutuksen kautta. Heille kielitaito ja kaksikielinen opetus ovat käyttökelpoinen arvo, joka on osa omaa akateemista osaamista.

Tutkimuksessa nousee selkeästi esiin, että pääosa opiskelijoista näkee kaksikielisen koulutuksen kiinnostavana mahdollisuutena, jonka kautta omaa kielitaitoa voi kehittää tehokkaalla tavalla. Toisaalta tunneilmausten sekä vastausten tunnelatauksen dynamiikan analyysit osoittavat, että asiaan liittyy paljon dialektista ja relativistista pohdintaa ja tähän liittyviä merkityksiä. Aineiston dialektisia ja relativistisia vastauksia mukaillen tutkija voikin todeta, että kaksikielinen koulutus on Vaasan yliopistolle ja sen opiskelijoille toteutuksellisesti suuri haaste, mutta kontekstissaan ehdottomasti mainio mahdollisuus.

Kirjallisuus

- Aalto-Setälä, Pauli & Mikael Saarinen (2007). *Perkele. Tunneosaamisen oppikirja esimiehille*. Helsinki: Kirjapaja.
- Airey, John (2009). *Science, Language and Literacy: Case studies of learning in Swedish university physics*. Acta Universitatis Upsaliensis. Faculty of Science and Technology 81. Uppsala universitet.
- Airey, John (2006). När undervisningsspråket blir engelska. *Språkvård* 4, 20–25.
- Alanen, Riikka & Pia Bärlund (2011). Oppiminen – koulutuksen ja arjen vuoropuhelua. Teoksessa: *Mielekäs kieli. Sukelluksia kieleen, oppimiseen ja koulutukseen*. Kieliverkosto. 10–11.
- Andersson, Jan & Mats Furberg (1977). *Språk och påverkan*. Stockholm: Thales.
- Angervo, Katriina (2011). "Utmanande men intressant". *Studenternas åsikter om tvåspråkig utbildning vid Vasa universitet i ljuset av språkvärdering*. Julkaisematon pro gradu -tutkielma. Vaasan yliopisto. Tiedekirjasto Tritonia.
- BiLingCo (2011) [online]. Saatavilla: <http://www.uwasa.fi/tutkimus/tutkimusryhmat/bilingco/>
- Bourdieu, Pierre (1995). *Sosiologian kysymyksiä*. Käännös: J. P. Roos. Tampere: Vastapaino.
- Cassirer, Peter (1979). *Stil, Stilistik, Stilanalys*. Stockholm: Almqvist&Wiksell AB.
- Filosofilexikonet* (1997). En uppslagsbok. Stockholm: Forum.
- Goleman, Daniel (1999). *Tunneäly työelämässä*. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.
- Hedquist, Rolf (1978). *Emotivt språk. En studie i dagstidningarnas ledare*. Umeå Studies in Humanities 25. Umeå.

”Hyödyllistä ajanhukkaa”
Kaksikieliseen yliopisto-opiskeluun liitettyjen väittämien dynamiikkaa

- Kallio, Eeva & Hanna-Maija Liitos (2009). Tarvitaanko postformaalin ajattelun käsitettä? *Psykologia* 2, 108–121.
- Kenny, Anthony (1963). *Action, Emotion and Will*. London; New York: Routledge and Kegan Paul; Humanities Press.
- Krashen, Stephen (1996). Surveys of opinions on bilingual education: some current issues. *The Bilingual Research Journal*, Vol. 20, 411–431.
- Pilke, Nina (2010). ”Känner mig ganska trög i starten” Att uttrycka känslor under avhandlingsprocessen. Teoksessa: Niina Nissilä & Nestori Siponkoski (toim.). *Käännösteoria, ammattikielien ja monikielisyys. VAKKI-symposiumi XXX. Vaasa 12.–13.2.2010*. N:o 37. Vaasa: Vaasan yliopiston käännösteorian, ammattikielten ja monikielisuuden tutkijaryhmän julkaisut. 269–279.
- Pilke, Nina & Katriina Angervo (2011). *Yliopisto-opiskelijoiden näkemyksiä kielitaidosta ja kaksikielisen korkeakoulutuksen mahdollisuuksista ja haasteista*. AFinLA 2010. [Tulossa].
- Rose, Joanna (2009). Inget förnuft utan känslor. *Forskning och Framsteg* 6/2009, 28–33.
- Saarinen, Mikael (2001). *Tunne älysi, älyä tuntevasi*. Helsinki, WSOY.
- Sajavaara, Kari, Minna-Riitta Luukka & Sari Pöyhönen (2007). Kielikoulutuspolitiikka Suomessa: lähtökohtia, ongelmia ja tulevaisuuden haasteita. Teoksessa: Sari Pöyhönen & Minna-Riitta Luukka (toim.). *Kohti tulevaisuuden kielikoulutusta. Kielikoulutuspoliittisen projektin loppuraportti* [online]. Jyväskylä: Soveltavan kielentutkimuksen keskus. [Lainattu 7.1.2011]. 13–42. Saatavilla: https://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kielo/projektin_loppuraportti/KIEPON_loppuraportti.pdf
- Salminen, Ari (2010). *Julkisen johtamisen etiikka*. Vaasan yliopiston julkaisuja, Opetusjulkaisuja 60, Julkisjohtaminen 60. Vaasan yliopisto.
- Stanford Encyclopedia of Philosophy* [online]. [Lainattu 29.1.2010]. Saatavilla: <http://plato.stanford.edu/entries/emotion/>
- Takala, Sauli, David Marsh & Tarja Nikula (1998). Vieraskielinen opetus Suomessa. Teoksessa: Sauli Takala & Kari Sajavaara (toim.). *Kielikoulutus Suomessa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. 139–170.
- Viinamäki, Olli-Pekka (2008). *Julkisen sektorin arvoympäristön kompleksisuus*. Vaasan yliopiston julkaisuja, Tutkimuksia 283. Vaasan yliopisto.